

Voorterrein – Algemene uitgangspunten

Dit stuk hoort bij de drie uitgangspunten. We beschrijven hierin een aantal uitgangspunten en randvoorwaarden die in alle varianten aan de orde komen. We kijken naar waar we rekening mee moeten houden (zoals het bestemmingsplan en de verplichte herplant van populieren) en waar we rekening mee willen houden)

Bestemmingsplan Don Bosco en Frankendael

Het bestemmingsplan (de meest recente versie is uit 2012) beschrijft in 164 pagina's zeer gedetailleerd een klein gebied: in het noorden begrensd door de Ringvaart, aan de oostkant door de Middenweg, aan de zuidkant door de Hugo de Vrieslaan en aan de westkant door het talud van de Goiseweg, de Kamerlingh Onneslaan en de Nobelweg. Het plangebied omvat de woonbuurt Don Bosco (dat is het wijkje tussen de Nobelweg en de Ringdijk), en drie groengebieden: Park Frankendael, Klein Dantzig en het Prins Bernhardpark (dat grotendeels opgeslokt is door de Intratuin).

Het bestemmingsplan geeft eisen (bindend) en randvoorwaarden (minder strikt) aan. Park Frankendael maakt deel uit van de hoofdgroenstructuur van Amsterdam en is bestemd tot 'groen' (lees: natuur). Dat is vastgesteld in het structuurplan Amsterdam. Dit deel dient te worden behouden als groengebied en er zijn geen tot beperkte ontwikkelingen mogelijk. Door park Frankendael loopt een zogenaamd ecolint, een ecologische verbindingzone van zoveel mogelijk aaneengesloten natuurvriendelijke zones tussen het Amsterdamse Bos/ Nieuwe meer en Het Nieuwe Diep/ Flevopark. Om het ecolint goed te laten functioneren, heeft het bestemmingsplan twee doelen geformuleerd: de waterkwaliteit verbeteren, en de oevers en de waterbodem, met een voorkeur voor natuurvriendelijke oevers.

Het overige groen in het plangebied (waaronder Klein Dantzig) krijgt een groenbestemming waarbinnen zowel groen, waterpartijen als voet- en fietspaden zijn toegestaan. Klein Dantzig heeft de bestemming 'sport- en recreatiegebied' en er zijn geen speciale eisen gesteld aan de grootte/ breedte van de paden, noch aan de plek ervan, of de mate van verharding (de brandweer hoeft geen toegang te hebben, en grind is niet verplicht). De waterloopjes en waterpartijen die zich in het groen bevinden vallen ook onder de bestemming 'water'.

Structuurvisie 2040

Het bestemmingsplan verwijst naar de Provinciale structuurvisie 2040 die (niet verassend) beschrijft hoe de provincie er in 2040 uit moet komen te zien. Er dient voldoende groen te zijn voor recreatie en dat is potentieel gunstig voor Klein Dantzig omdat het als recreatieterrein aangewezen is. We dienen hiermee als volkstuin (ook) een publiek belang en dat is belangrijk voor onze toekomst. We pleiten ervoor de recreatiefunctie (wandelen) te vergroten en zo mogelijk meer aan te sluiten bij Park Frankendael.

Water

De Watergraafsmeer is één van de laagstgelegen delen van Amsterdam, met een diepte van ongeveer min vijf meter tov het NAP. (De grondwaterstand is gemiddeld -4,5 meter met uitschieters van 15 cm omhoog en omlaag in droge en natte periodes). De waterpartijen in Frankendael en Klein Dantzig zijn waterbergingsgebieden en het bestemmingsplan besteedt daar aandacht aan. Er moet ruimte voor water komen (blijven) en waterberging moet plaatsvinden binnen de polder (de Watergraafsmeer). Het bestemmingsplan zegt hierover drie dingen, waar we rekening mee willen houden:

1. Nieuwe waterberging dient in verbinding te staan met andere watergangen in de polder, waardoor doorstroming mogelijk is. Hoewel het moeras niet nieuw is, stellen we ook voor

om in elk geval een verbinding te maken met de middensloot. Er komt daardoor een stabiel waterniveau, wat het moerasachtig karakter ten goede komt en er is minder kans op verdroging en verlanding (en het zou de afwatering van tuin 96 en het stuk tussen winkel en huidige boshoeck kunnen verbeteren).

2. Bij nieuwe ontwikkelingen in het plangebied, zal hemelwater worden afgekoppeld en afgevoerd naar het oppervlaktewater. Dat zorgt ervoor dat het aantal 'riooloverstorten' laag is en dat komt de waterkwaliteit (in de omgeving) ten goede. Omdat het clubgebouw en de winkel na 2012 gerenoveerd zijn, geldt dit hiervoor ook. We stellen dan ook voor om in elk geval de dakgoot van de winkel aan te sluiten op het moeras.
3. Bestaande en nieuwe watergangen krijgen bij voorkeur natuurlijke, moerasachtige oevers, waardoor het zelfreinigend vermogen van het water door de natuur wordt vergroot. Natuurlijke moerasachtige oevers lopen geleidelijk af, waardoor er bij regenval veel extra wateroppervlakte ontstaat en dat heeft op een positieve invloed op de waterkwaliteit, de natuurwaarden en de kwaliteit van de leefomgeving. In alle varianten stellen we dan ook voor om van de oostoever van het moeras (grenzend aan tuin 96) een natuurlijke oever te maken (de minimale 6 meter die hiervoor nodig is, is aanwezig). Zie bijlage 4 – moeras met natuurvriendelijke oever voor meer details.

Bouwmaterialen en beschoeiing

Het bestemmingsplan stelt ook eisen aan bouwmaterialen: bij daken, goten en leidingen mogen geen sterk uitlogbare materialen zoals koper, lood, zink, teerhoudende dakbedekking of geïmpregneerde beschoeiingen gebruikt worden op delen die met hemelwater in contact komen. Dat is een aandachtspunt voor eventuele nieuwbouw. Tzt moet er een sloopvergunning aangevraagd worden en bij eventuele herbouw een bouwvergunning. NB: deze uitgangspunten gelden dus ook voor individuele tuinders. We raden het bestuur en de bouwcommissie aan, hier aandacht aan te besteden.

Zie bijlage 1 – checklist gebouwbewonende soorten om te zien of er bij sloop, renovatie of verbouwing rekening gehouden moet worden met beschermende diersoorten en of er een ontheffing Wet natuurbescherming is nodig. Dat geldt voor nesten van gierzwaluwen en huismussen, en voor verblijfplaatsen van vleermuizen. De vleermuizenkolonie overwintert ergens anders, maar de vijver grenzend aan Klein Dantzig is foerageergebied, en het zou kunnen zijn dat vleermuizen één van hun andere verblijven in de oude winkel hebben (zie ook het blad van Klein Dantzig winter 2017).

Geïmpregneerde beschoeiingen zijn ook verboden (maar die hebben we niet).

(Er staat overigens in het bestemmingsplan dat Kamerlingh Onneslaan 5 - Scouting Frankendael - mogelijk een bestemming als Natuur en Milieueducatiecentrum krijgt. Misschien leuk om daarbij aan te sluiten?)

Natuur

Het bestemmingsplan besteedt ook aandacht aan natuur. Dat wordt verder uitgewerkt in het document Natuurwaarden in Kaart van de Gemeente Amsterdam (2016). Als algemene regel geldt dat de natuurwaarden niet achteruit mogen gaan.

Populieren

In alle varianten gaan we uit van de kap van de populieren en verplichte herplant (de kapaanvraag is inmiddels de deur uit). Er is een kapaanvraag uit voor acht van de negen nog bestaande populieren. Eerder zijn er twee populieren geveld (eentje viel, eentje is geveld), de Thuja in het vogelbosje, en de spar naast het clubhuis (op de grens van tuin 4) is ook omgehakt. Er moeten dus 11 bomen hergeplant worden. We gaan ervan uit dat dit binnen ons plangebied moet gebeuren, omdat we niet veel andere ruimte hebben op Klein Dantzig. We wachten op het besluit, en we gaan ervan uit dat er bomen in de grootste categorie herplaatst moeten worden (bomen die uiteindelijk 20 meter of

hoger kunnen worden). In bijlage 2 hebben we een overzicht gegeven van mogelijke bomen die overeenkomen met de criteria en die passen in ons gebied – natte kleiige grond.

Natuurwaarden in Kaart

Dit document van de gemeente Amsterdam beoordeelt per gebied wat de natuurwaarde is (op een schaal van 1 tot 5) en geeft ook aan welke beschermde soorten er op bepaalde plekken voorkomen. Park Frankendael scoort 3 – en Klein Dantzig, net als alle volkstuinparken in Amsterdam 2 (net één categorie boven ‘groen asfalt’ wat bijvoorbeeld geldt voor het ‘Prins Bernhardpark – waar de Intratuin gevestigd is.)

In ons gebied – in en rondom park Frankendael – zijn er de volgende beschermde faunasoorten aanwezig: appelvink, boomklevers, boomkruipers, bosuil, egels, gewone dwergvleermuis, gierzwaluw, groene specht, huismus, ijsvogel, kikkers, kleine karekiet, vlinders (12 – 18 soorten), salamanders, wilde bijen (zo’n twintig soorten) en flora (onder andere): Orchideeën (riet- en wespeorchis). We willen deze soorten een fijne omgeving bieden. In het algemeen geldt voor de dieren dat we wel kleine dingen kunnen doen als het bouwen van insectenhôtels, het ophangen van nestkasten, fauna uittreedplaatsen, egeltrappetjes enzovoort, maar het belangrijkste voor ze zijn voldoende schuilgelegenheid en vooral een gezonde en overvloedige insectenpopulatie. Dat bevordert je door het bieden van een ‘ruig’ landschap met veel nectarplanten, waar niet teveel gemaaid wordt (en zeker niet tijdens het foerageerseizoen van maart tot oktober) en waar het hele jaar rond voedsel te vinden is. Meer informatie bieden we in bijlage 3 – Natuur in en om Klein Dantzig.

Andere algemene uitgangspunten

Naast de regels waar we aan *moeten* voldoen, en de natuurwaarden waar we aan *willen* voldoen, hebben we nog een aantal algemene uitgangspunten geformuleerd die voor alle varianten gelden:

- We streven naar een groener park met minder grind (het grind kan goed een andere bestemming krijgen zonder dat we het hoeven af te voeren).
- We zouden het insectenmonument graag teruggeven aan de eigenaar omdat het zijn doel voorbijgeschoten is – er nestelen geen insecten
- We willen meer ruimte voor natuur en meer (inheemse) en ‘natuurlijke’ planten en borders die insecten aantrekkelijk vinden
- We gaan er in alle varianten van uit dat het gebouw van de voormalige winkel gesloopt wordt; in sommige varianten zetten we er een nieuwe plek neer, maar altijd zonder wc
- We willen het rozenperk voor het clubhuis vervangen door meer inheemse en natuurlijkere vaste beplanting
- De aucuba’s langs de waterkant bij het clubhuis willen we vervangen door (inheemse) struiken die meer natuurwaarden hebben (schuilgelegenheid en interessant voor insecten).

Daarnaast hebben we nagedacht over functies die we willen (behouden):

- De sociale functie van de winkel (we willen dus de inkoop behouden en mensen niet naar de Intratuin sturen)
- We willen meer aansluiten bij de openbare functie van Park Frankendael om onze toekomst (in elk geval tijdelijk) te waarborgen; dus onze parkfunctie vergroten en dat zou kunnen betekenen dat we de toegankelijkheid moeten verbeteren
- We gaan er in alle varianten van uit dat het huidige clubhuis een aantal functies krijgt of behoudt: tuinders moeten er naar de wc kunnen (afscheiden clubhuis en wc); het algemeen werk moet bijeen kunnen komen en kleine vergaderingen moeten mogelijk zijn (maar de algemene ledenvergaderingen zouden elders plaats kunnen vinden)
- We willen een opslag houden voor materiaal en materieel (kruiwagens ed)
- We willen een ruimte houden voor het onderhoud ervan
- In alle varianten behouden we compostbakken voor het algemeen werk

- We willen ruimte blijven houden om fietsen te parkeren (in of buiten het park)

Compost

In onze gesprekken keerden we steeds weer terug op de opslag van compost op de Boshoeck. We zijn ervoor dat Klein Dantzig zo veel mogelijk een natuurlijke kringloop wordt waarbij we organisch materiaal dat van de tuinen afkomt, zoveel mogelijk hergebruiken, en we zo de milieubelasting van ons tuinieren tot een minimum beperken. Daarvoor is het essentieel dat tuinders compost zoveel mogelijk op hun eigen tuin gaan verwerken. Dat is een breuk met de huidige situatie waarin we tuinders faciliteren om organisch materiaal in de Boshoeck af te leveren, hoewel maar een enkeling van de compost gebruik maakt. De meeste tuinders geven de voorkeur aan de zakken uit de winkel; zelfs het algemeen werk. Het vrachtverkeer dat nodig is om de compostbakken om te zetten is een belangrijk element dat in alle varianten terugkomt.

We willen het composteren op eigen tuin stimuleren door voorlichting en begeleiding (dat natuurlijk georganiseerd moet worden). Het liefst willen we nieuwe tuinders bij de overdracht een compostbak aanbieden en een handleiding over composteren (de kosten moeten dan verrekend worden in de prijs van de overdracht). De overblijvende composthopen willen we kleiner maken en door tuinders (tijdens het algemeen werk) laten omscheppen zodat er geen vrachtverkeer meer nodig is (behalve voor de winkelopslag). Een geleidelijke overgang en voorlichting en begeleiding is essentieel want we willen voorkomen dat tuinders organisch materiaal en groenafval buiten het complex gaan dumpen waardoor we grote problemen met de buurt en het stadsdeel voorzien. Het liefst zien we op termijn de centrale compostopslag geheel verdwijnen (behalve voor het algemeen werk). Dit onderdeel kan in elke variant ingepast worden, hoewel we een voorzet gegeven hebben.

Takkenwallen

We willen af van het storten van takken in de Boshoeck. Tuinders kunnen takken in hun eigen tuin verwerken of rond het complex op de takkenwallen storten (langs de Kamerlingh Onneslaan is plaats tot aan het oude PTT-gebouw op de Middenweg). De huidige takkenwal in de Boshoeck laten we staan, maar we vullen hem niet meer bij en laten hem begroeien en langzaam vergaan; een feest voor insecten, nestelende vogels en egels.

Opslag winkel

Een deel van de winkelvoorraad die buiten opgeslagen wordt stelt speciale eisen aan de buitenruimte. Dat geldt voor de opslag van tuinaarde etc, van zand en mest, en van gasflessen

Opslag tuinaarde

Deze voorraad moet beschermd worden, omdat hij anders door voorbijgangers meegenomen wordt. Tuinders wensen dat (zakken) tuinaarde (redelijk) droog en schoon opgeslagen worden – dus niet direct in de buitenlucht. De aanvoer gebeurt met een zogenaamde ‘kooiaap’ – die manoeuvreerruimte nodig heeft, en die niet overal kan rijden (er zijn rijplaten, grind of bestrating nodig). Daarnaast willen we heel graag dat deze kooiaap direct de opslag in kan rijden, zodat we niet alle zakken handmatig moeten verplaatsen, wat nu gebeurt.

Samenvattend: een afsluitbare opslag, met een dak van een minimale hoogte (2,70 m), ruimte van 4 meter over de hele lengte om ook te kunnen manoeuvreren, een verharde aanvoerroute vanaf de ingang Kamerlingh Onneslaan. Voor de huidige opslag is ongeveer tien strekkende meter nodig. Het hangt van de variëteit en het volume van het aanbod af of we in de toekomst evenveel nodig hebben. (Die extra ruimte kan gebruikt worden als mobiele fietsenstalling. De levering van materialen gebeurt door de week als er weinig tuinders aanwezig zijn).

Opslag zand en mest

We slaan op dit moment zand op, en twee soorten mest, die los aangeleverd worden. Er zijn diverse alternatieven denkbaar, die allemaal voor en nadelen hebben:

- Geheel geen losse mest leveren maar koemestkorrels. Reden: mest wordt mondjesmaat gebruikt, mest spoelt uit en vraagt speciale bakken (die we nu niet hebben); de aanvoer is een enorm gedoe
- Kiezen voor 1 soort mest en dan paardenmest (stalmest) dat gebruikt kan worden als bodemverbeteraar. De levering stelt speciale eisen: een (kiep) wagen moet erheen kunnen rijden, de constructie van het geheel moet stevig zijn (de mestbakken staan nu op instorten), de mest moet afgeschermd worden van het algemene publiek (we willen niet dat mensen dat zomaar komen halen). We zijn hier niet voor want mest levert weinig bijdrage aan grondstructuur en biodiversiteit en het is een hoop gedoe.
- Zand wordt relatief veel gevraagd en is een goed materiaal om onze grondstructuur te verbeteren en de bodem op te hogen. We kunnen kiezen voor losse levering (met randvoorwaarden die overeenkomen met die van mest) en van levering in zogenaamde big bags in de opslag waar ook de tuinaarde ligt.
- We kunnen er ook voor kiezen om mensen vooraf te laten intekenen en één of twee keer per jaar een aflevermoment te organiseren (voor zand, tuinaarde, compost of mest). Dat is wel strijdig met de sociale functie van de winkel en misschien met de eisen van onze favoriete leverancier. Als voorbereidingsgroep hebben we daar geen mening over geformuleerd.

Opslag gasflessen

We kiezen ervoor om gasflessen te blijven opslaan. Die opslag *moet* voldoen aan wettelijke richtlijnen. Deze zijn neergelegd in de richtlijn [PGS 15](#). Daar moeten we in elke variant rekening mee houden.

Samenvattend:

- De richtlijn geldt voor gas dat zwaarder is dan lucht (onze gasflessen zijn butaan/ propaan en die vallen eronder)
- En als er meer dan 125 liter waterinhoud opgeslagen wordt (10 – 12 gasflessen)
- Er mogen geen andere goederen aanwezig zijn
- Bij voorkeur opslag in de buitenlucht met een afstand van vijf meter tot bebouwing
- Ze hoeven (dan) niet vastgezet
- De opslag mag niet open toegankelijk zijn 'voor onbevoegden'
- De opslag moet een toegangsdeur hebben met een slot
- Er moet een waarschuwingsbord aanwezig zijn (openen van afsluiters van gasflessen verboden)
- En er moet een blustoestel aanwezig zijn

Let op: dit is een samenvatting. Er zijn talloze detailregels waar we nu niet op ingaan. Raadpleeg daarvoor de website.

De Werkgroep voorterrein Klein Dantzig
Mei 2018